

Lahtinen Jarkko & Selkee Johanna

Varhaiskasvatuskyselyraportti I: subjektiivinen oikeus ja suhdeluvut

Selvitys subjektiivisesta oikeudesta varhaiskasvatukseen sekä aikuisten ja lasten välisestä suhdeluvun muutoksesta.

Helsinki 2016

Sisältö

1	Johdanto	2
1.1	Kyselyn laajuus.....	2
1.2	Kyselyyn vuonna 2016 vastanneet kunnat	3
2	Varhaiskasvatuslain muutokset 2016: subjektiivinen oikeus ja suhdeluvun muutos	5
2.1	Oikeus osa-aikaiseen tai kokoaikaiseen varhaiskasvatukseen 1.8.2016 alkaen?	5
2.2	Päivähoitoasetuksen suhdeluvun muuttaminen 1.8.2016 alkaen?.....	10
3	Johtopäätökset	15
4	Liitteet	19
4.1	Kuntavastaukset subjektiiviseen oikeuteen ja suhdeluvun muuttamiseen	19
4.2	Subjektiivista oikeutta ja suhdelukua koskevat kysymykset	26

1 Johdanto

Kuntaliitto selvitti helmikuussa 2016 Manner-Suomen kunnille suunnatulla kyselyllään varhaiskasvatuksen tilaa kunnissa. Kyselyllä kartoitettiin hallintoa, kuntalisiä ja perusteita niiden maksamiseen, palvelusetelien käyttöä varhaiskasvatuksessa, subjektiivisen oikeuden rajaamista sekä aikuisten ja lasten suhdeluvun muutosta.

Tämä raportti (nro I) käsittelee varhaiskasvatuskyselyn 2016 osiosta subjektiivisen oikeuden rajaamista sekä lasten ja aikuisten välisen suhdeluvun muuttamista kunnissa.

Kevään 2016 aikana julkaistaan II raportti, jossa tulokset hallintoa, kuntalisiä ja palvelusetelitoimintaa koskevista kysymyksistä.

1.1 Kyselyn laajuus

Varhaiskasvatusta koskevalla kyselyllä tarkoitetaan alle kouluikäisten lasten perheille tarjottavia lasten hoidon, kasvatuksen ja opetuksen hallinnon, palvelujen ja tukijärjestelmien kokonaisuutta.

Varhaiskasvatuksen järjestämistä säätelee varhaiskasvatuslaki (36/1973) ja lasten kodinhoidon sekä yksityisen hoidon tukea säätelee Laki lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta (112871996).

1.2 Kyselyyn vuonna 2016 vastanneet kunnat

Kuntaliiton kysely varhaiskasvatuksesta tehtiin sähköisenä Webropol -kyselynä alkuvuonna 2016. Kysely oli auki 16. helmikuuta asti, mutta vastausaikaa pidennettiin 22. helmikuuta asti. Kysely lähetettiin kuntien kirjaamoihin ja siihen vastasivat kunnissa varhaiskasvatuksesta vastaavat johtavat viranhaltijat.

Kyselyyn vastasi Manner-Suomen kunnista 86 prosenttia (256 kuntaa).

Tämä raportti käsittelee subjektiivisen oikeuden rajaamista sekä lasten ja aikuisten välisen suhdeluvun muuttamista kunnissa ja näihin kysymyksiin vastasi 254 kuntaa. Vastaukset esitetään suhteessa kysymyksiin vastanneiden määrään.

Suhteellisesti muita enemmän kyselyyn vastasivat yli 50 000 asukkaan ja yli 100 000 asukkaan kunnat. Johtopäätösosiossa (luku 3) on esitetty subjektiivisen oikeuden rajaamista sekä lasten ja aikuisten välisen suhdeluvun muuttamista koskevat vastaukset kuntakokoluokittain.

Taulukko 1. Vastaajat eri kuntakokoluokissa (n=256).

Kuntakoko	Kyselyyn vastanneet lkm	% kuntakokoluokasta
Yli 100 000 as.	9	100,0
50 001-100 000 as.	10	90,9
20 001-50 000 as.	30	85,7
10 001-20 000 as.	38	82,6
5 000-10 000 as.	67	87,0
Alle 5 000 as.	102	85,7
YHTEENSÄ	256	86,2

Pohjanmaalta, Pohjois-Karjalasta, Uusimaalta sekä Keski-Suomesta saatiin suhteellisesti muita alueita vähemmän vastauksia.

Taulukko 2. Vastaajakunnat maakunnittain (n=256).

Maakunnat	Kyselyyn vastanneet lkm	% maakunnan kunnista
		%
Uusimaa	19	73,1
Varsinais-Suomi	24	88,9
Satakunta	15	83,3
Kanta-Häme	10	90,9
Pirkanmaa	20	90,9
Päijät-Häme	9	100,0
Kymenlaakso	7	100,0
Etelä-Karjala	9	100,0
Etelä-Savo	13	92,9
Pohjois-Savo	18	94,7
Pohjois-Karjala	9	69,2
Keski-Suomi	18	78,3
Etelä-Pohjanmaa	16	94,1
Pohjanmaa	9	60,0
Keski-Pohjanmaa	7	87,5
Pohjois-Pohjanmaa	28	93,3
Kainuu	8	100,0
Lappi	17	81,0
YHTEENSÄ	256	86,2

---

2 Varhaiskasvatuslain muutokset 2016: subjektiivinen oikeus ja suhdeluvun muutos

2.1 Oikeus osa-aikaiseen tai kokoaikaiseen varhaiskasvatukseen 1.8.2016 alkaen?

Kunnilta pyydettiin tietoja siitä, mitä kunnassa on päätetty varhaiskasvatusoikeuden rajaamisesta varhaiskasvatuslain 11 a ja 11 b §:n 1.8.2016 voimaan tulevien muutosten mukaan.

Kysymystä kartoitettiin 4 eri vaihtoehdon kautta, jotka ovat:

1. Kunta on päättänyt rajata oikeutta varhaiskasvatukseen lain mahdollistamalla tavalla.
2. Kunta on päättänyt olla rajaamatta oikeutta varhaiskasvatukseen.
3. Kunta on käsitellyt varhaiskasvatusoikeuden rajaamista mutta asiasta ei ole saatu aikaan päätöstä.
4. Kunta ei ole käsitellyt varhaiskasvatusoikeuden rajaamista mitenkään.

Kyselyyn vastanneista kunnista kysymykseen subjektiivisesta oikeudesta vastasi 254 kuntaa. Vastaukset on jaoteltu suhteessa kysymykseen vastanneiden määrään.

Kuntien vastaukset osoittavat, että monissa kunnissa asiasta ei ole vielä tehty päätöksiä tai asia on vasta työn alla. Kunnan ei tarvitse erikseen tehdä

päätöstä siitä, että toimii lain mukaisesti. Valtaosa kysymykseen vastanneista ei kyennyt selvästi ottamaan kantaa siihen, tuleeko kunta ottamaan päätöksenteossaan kantaa subjektiivisuuteen tai mikä kunnan kanta tulee olemaan.

Taulukko 3. Kuntien vastaukset subjektiivisesta oikeudesta (n=254).

Oikeus osa-aikaiseen tai kokoaikaiseen varhaiskasvatukseen 1.8.2016 alkaen (n=254)	lkm	%
Kunta on päättänyt rajata oikeutta varhaiskasvatukseen lain mahdollistamalla tavalla.	42	16,5
Kunta on päättänyt olla rajaamatta oikeutta varhaiskasvatukseen.	16	6,3
Kunta on käsitellyt varhaiskasvatusoikeuden rajaamista mutta asiasta ei ole saatu aikaan päätöstä.	45	17,7
Kunta ei ole käsitellyt varhaiskasvatusoikeuden rajaamista mitenkään.	151	59,4
YHTEENSÄ	254	100,0

Helmikuun 2016 tilanteessa selvästi suurin osa kyselyyn vastanneista kunnista, 59 prosenttia, ei ole vielä käsitellyt kysymystä subjektiivisen oikeuden rajaamisesta kunnan päätöksenteossa.

Toiseksi suurin ryhmä, 17 prosenttia vastaajista, ovat kunnat, joissa varhaiskasvatusoikeuden rajaamista on jo käsitelty mutta asiasta ei ole saatu päätöstä.

Kysymykseen vastanneista kunnista 58 kuntaa eli 23 prosenttia vastaajista on käsitellyt oikeuden rajaamista ja tehnyt asiasta päätöksen. Näistä vajaat 17 prosenttia on päättänyt toimia lain mahdollistamalla tavalla ja 6 prosenttia on päättänyt olla rajaamatta oikeutta varhaiskasvatukseen.

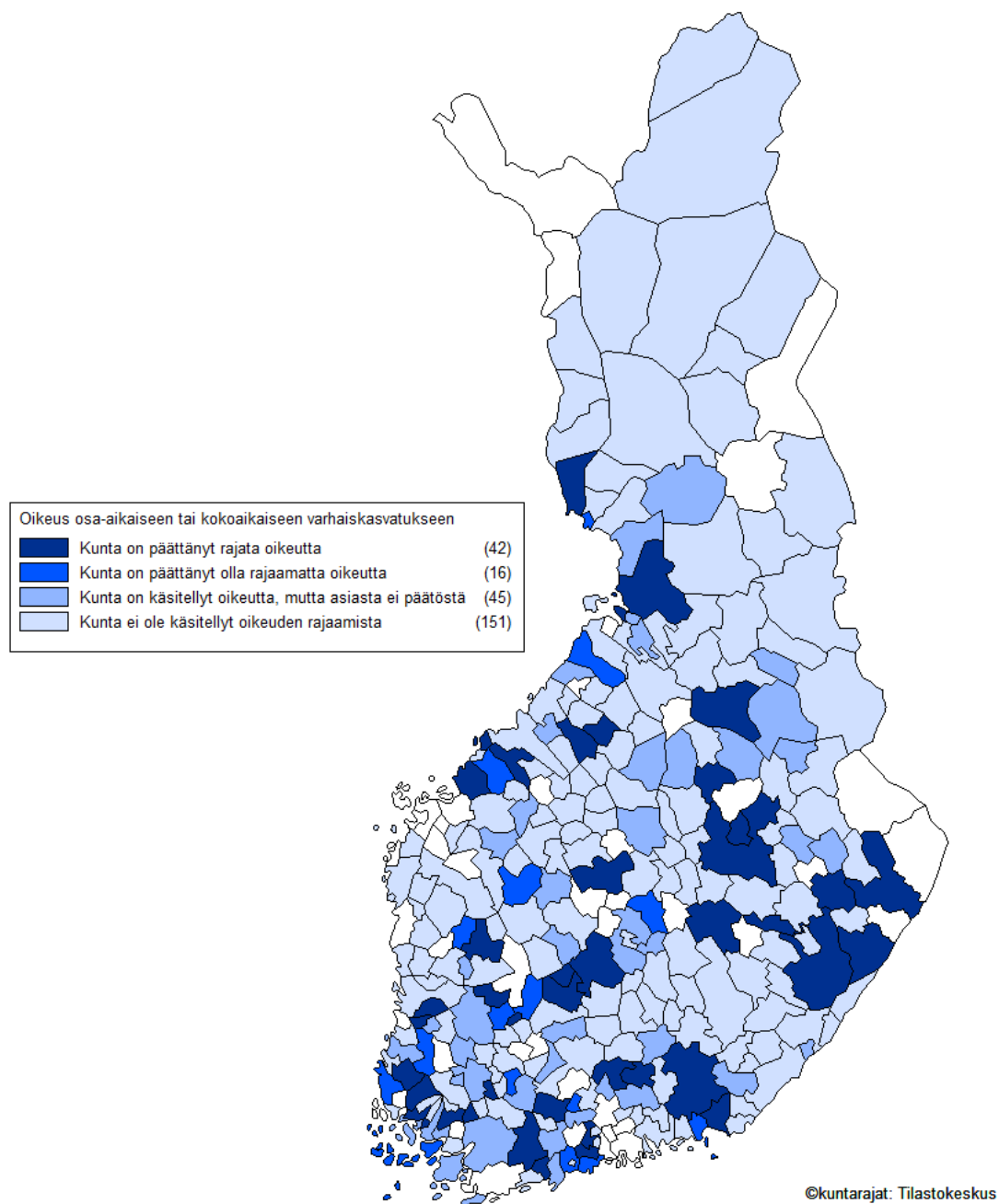
Kuntien kommentteista on nähtävissä, että monessa kunnassa oikeuteen tullaan ottamaan kantaa kevään 2016 aikana. Kunnassa tehdään asiaan liittyviä selvityksiä parhaillaan ja keskustelu käy vilkkaana.

Osassa kuntia on myös todettu, ettei lakimuutoksiin subjektiivisuudesta suhdeluvusta aikuisten ja lasten välillä tarvitse kunnassa erikseen ottaa kan-

---

taa. Kunnan tulee toiminnassaan noudattaa lakia ja lainmuutokset voidaan huomioida kunnan toiminnassa ilman kunnan erillistä päätöstä.

Kuva 1. Kuntien vastaukset subjektiivisen oikeudesta varhaiskasvatukseen. Tilanne helmikuussa 2016 (n=254).

Poimintoja kuntien vastauksista:

”Sivistyspalveluiden lautakunnan iltakoulussa keskusteltu asiasta, toimitaan lain ja asetuksen mukaisesti. Varsinaista päätöstä asiasta ei ole tehty.”

”Talousarviossa on asia mainittu niin, että kunta ottaa lain suomat mahdollisuudet käyttöön.”

”Kunta tekee päätöksen helmikuun lopussa. Esitys on, että rajataan lain mahdollistamalla tavalla.”

”Valtuusto käsitteli 2015 joulukuussa subjektiivisen oikeuden rajaamista ja päätti jättää päättämättä aiheesta”

”Selvitystyö käynnissä, päätöksiä tehdään kevään aikana.”

”Subjektiivisen päivähoito-oikeuden rajaamatta jättäminen on menossa lautakuntaan kevään aikana.”

”Varhaiskasvatus- ja koulutuslautakunnan talousarvioon vuodelle 2016 on sisällytetty varhaiskasvatuslain muutoksen perusteluissa esitettyjen laskelmien mukaiset kustannussäästöt, joten otamme käyttöön sekä subjektiivisen oikeuden rajauksen että suhdelukumuutoksen. Muutokset tulevat voimaan toistaiseksi voimassa olevina.”

”Kaupunginhallitus käytti otto-oikeutta lautakunnan päätökseen. Asia käsitellään uudelleen.”

”Kunta noudattaa varhaiskasvatuslakia ja siten noudattaa myös rajaamista koskevaa lain kohtaa. Erillistä päätöstä lain noudattamisesta ei ole tehty. Lakimuutos on viety varhaiskasvatusjohdokunnalla tiedoksi.”

”Asia ei ole ollut lautakunnassa, mutta asia on valmistellussa siitä näkökulmasta, että päivähoito-oikeutta tullaan rajamaan lain mahdollistamalla tavalla.”

Suurin osa niistä kunnista joissa subjektiivisesta oikeudesta on kunnassa tehty päätös, on kyseessä toistaiseksi voimassa oleva päätös. Näin on tehty 77 prosentissa niitä kuntia, joissa päätöksiä on jo tehty.

Taulukko 4. Mitä kunnan päätös koskee (n=57).

Kunta on tehnyt päätöksen subjektiivisesta oikeudesta (n=57)	lkm	%
Kunnan tekemä päätös koskee ainoastaan vuotta 2016.	13	22,8
Kunta on tehnyt asiaan liittyvän päätöksen toistaiseksi voimassa olevana.	44	77,2
YHTEENSÄ	57	100,0

2.2 Päivähoitoasetuksen suhdeluvun muuttaminen 1.8.2016 alkaen?

Kunnilta pyydettiin tietoja siitä, mitä kunnassa on päätetty päivähoitoasetuksen 6 §:n mukaisesta lasten ja aikuisten välisen suhdeluvun muuttamisesta yli 3-vuotiaiden lasten kokopäivähoidon osalta (1:7 ► 1:8). Tätäkin koskeva muutos tulee voimaan 1.8.2016 alkaen.

Kunnilta asiaa kysyttiin 4 eri vastausvaihtoehdon kautta, jotka ovat:

1. Kunta on päättänyt muuttaa päiväkotien henkilöstörakennetta 1.8.2016 alkaen asetuksen mahdollistamalla tavalla.
2. Kunta on päättänyt olla muuttamatta päiväkotien henkilöstörakennetta.
3. Kunta on käsitellyt suhdelukuasiaa mutta asiasta ei ole saatu aikaan päätöstä.
4. Kunta ei ole käsitellyt suhdelukuasiaa mitenkään.

Päivähoitoasetuksen suhdeluvun muutokseen saatiin vastauksia 254 kunnalta. Vastausten perusteella vain 60 kuntaa on helmikuuhun mennessä tehnyt asiasta päätöksen. Näistä puolet on päätenyt muuttamaan henkilöstörakennetta asetuksen mahdollistamalla tavalla ja puolet on päätenyt olla muuttamatta henkilöstörakennetta nykyisestä.

Kysymykseen vastanneista kunnista selvä enemmistö eli 58 prosenttia ei ole vielä käsitellyt henkilöstörakenteen muuttamista. Kunnista 18 prosenttia on jollain tavalla käsitellyt päivähoitoasetuksen suhdeluvun muutosta yli 3-vuotiaiden lasten kokopäivähoidon osalta, mutta asiasta ei ole saatu ainakaan helmikuuhun mennessä päätöstä aikaan.

Taulukko 5. Päivähoitoasetuksen suhdeluvun muuttaminen (n=254).

Päivähoitoasetuksen suhdeluvun muuttaminen 1.8.2016 alkaen (n=254)	lkm	%
Kunta on päätenyt muuttaa päiväkotien henkilöstörakennetta 1.8.2016 alkaen asetuksen mahdollistamalla tavalla.	30	11,8
Kunta on päätenyt olla muuttamatta päiväkotien henkilöstörakennetta.	30	11,8
Kunta on käsitellyt suhdelukuasiaa mutta asiasta ei ole saatu aikaan päätöstä.	46	18,1
Kunta ei ole käsitellyt suhdelukuasiaa mitenkään.	148	58,3
YHTEENSÄ	254	100,0

Poimintoja kuntien vastauksista:

”Päivähoitoasetuksen mukaiset subjektiiviset päivähoito-oikeudet ja suhdelukuasiat käsitellään sivistyslautakunnassamme maaliskuuhuhikuussa 2016.”

”Asiasta keskusteltu virkamiestasolla - kesken. Todennäköisesti tulemme käyttämään uutta suhdelukua.”

”Suunnitteilla, että kunta ei muuta suhdelukua, Asia keväällä lautakuntakäsittelyssä.”

”Lainsäädännön käyttöönotto on valmistelussa kunnassamme. Vakajohdoto tulee esittämään että subjektiivisen oikeuden rajaaminen otetaan kunnassa käyttöön mutta ryhmäkokoja ei kasvateta koska kunnassa on yhden opettajan malli.”

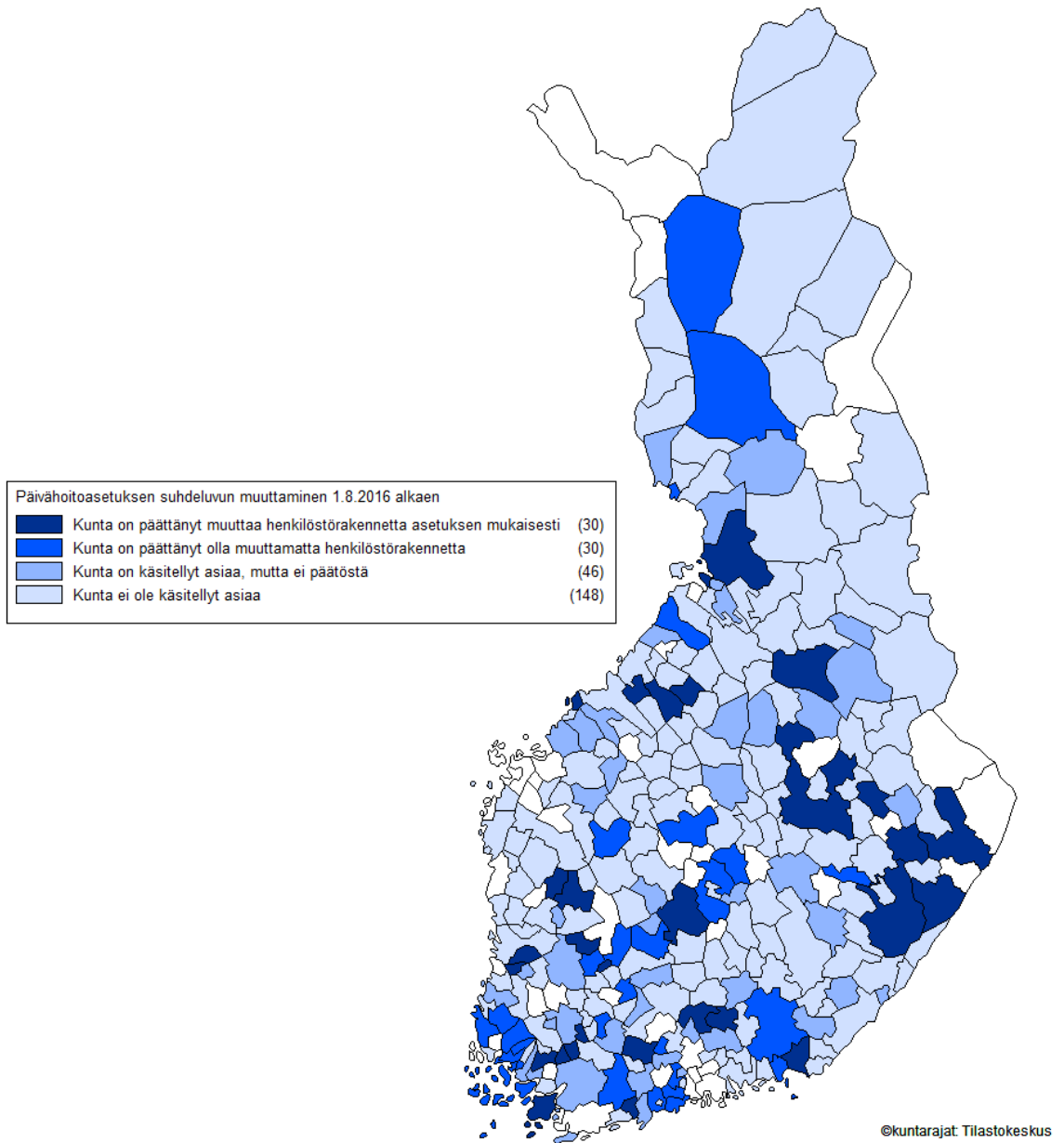
”Suhdeluku ja subjektiivinen päivähoito-oikeus ovat menossa lautakunnan käsittelyyn vasta maaliskuussa.”

”Kunta on tehnyt päätöksen vuoden 2016 talousarviokäsittelyn yhteydessä.”

”Vuoden 2016 talousarvion käsittelyn yhteydessä on perusteluosassa mainittu, että mahdolliset varhaiskasvatuksen lainsäädännölliset muutokset otetaan huomioon palvelun järjestämisessä.”

”Asiaan liittyvä päätöksenteko on valmisteilla. Alustavasti ohjeistuksena on ollut normiohjauksen noudattaminen.”

”Suhdeluvun muuttamista tultaneen käyttämään vain tilapäisenä joustovarana lapsiryhmässä.”

Kuvio 2. Päivähoitoasetuksen suhdeluvun muuttaminen kunnissa. Tilanne helmikuussa 2016 (n=254).

Suurin osa päätöksen tehneistä kunnista on tehnyt suhdeluvun muuttamispäätöksen toistaiseksi voimassa olevana.

Taulukko 6. Päätöksen voimassaoloaika (n=55).

Kunta on tehnyt päätöksen lasten ja aikuisten suhdeluvun muuttamisesta (n=54)	lkm	%
Kunnan tekemä päätös koskee ainoastaan vuotta 2016.	17	30,9
Kunta on tehnyt asiaan liittyvän päätöksen toistaiseksi voimassa olevana.	38	69,1
YHTEENSÄ	55	100,0

---

3 Johtopäätökset

Kaikilla lapsilla on jatkossakin oikeus saada varhaiskasvatusta vähintään 20 tuntia viikossa. Kunnan ei tarvitse tehdä päätöstä siitä, että toimii lain mukaisella tavalla.

Subjektiviisen oikeuden osalta kyse on siitä, onko vanhemmilla oikeus yksipuolisesti päättää millaisia päiviä lapsi varhaiskasvatuksessa viettää. Lakimuutoksen jälkeenkin on mahdollisuus saada kokoaikaista palvelua monien eri syiden perusteella. Muutoksessa ei myöskään lähdetä siitä, että toimintatavasta tulisi byrokraattista. Kynnys laajemmankin palvelun saamiselle on erittäin matala.

Kysely osoittaa, että varhaiskasvatusoikeudesta päättäminen ja kunnan toimintavasta sopiminen on suurimmilta osin vielä kesken. Kyselyn perusteella varhaiskasvatusoikeuteen liittyvää asiaa on käsitelty 58 kunnassa (23 prosenttia vastaajista). Näistä kunnista selvä enemmistö on päättänyt rajata oikeutta varhaiskasvatukseen (noin 17 %) ja ainoastaan 6 prosenttia on päättänyt olla rajaamatta oikeutta varhaiskasvatukseen. Kaikkiaan 151 kunnassa asiaa ei vielä ole käsitelty millään tavalla.

Alla olevassa taulukossa nro 7 on esitetty subjektiivisuuden rajaamista koskevat kuntien vastaukset kuntakokoluokittain. Selvästi muita kuntia vähemmän on otettu kantaa subjektiivisen oikeuden rajaamiseen (kunta päättänyt rajata tai olla rajaamatta) alle 5 000 asukkaan ja 50 000-100 000 asukkaan kunnissa.

Taulukko 7. Subjektiivisen oikeuden rajaaminen kuntakokoluokittain (n=254).

Vastaukset prosentteina.

Oikeus osa-aikaiseen tai kokoaikaiseen varhaiskasvatukseen 1.8.2016 alkaen (n=254)	Kunta päättänyt rajata (n=42)	Kunta päättänyt olla rajaamatta (n=16)	Kunnassa asiaa käsitelty, mutta ei päätöstä (n=45)	Kunnassa ei ole asiaa käsitelty (n=151)
Yli 100 000 as.	9,5	18,8	4,4	0,0
50 001-100 000 as.	4,8	6,3	2,2	4,0
20 001-50 000 as.	28,6	25,0	15,6	4,0
10 001-20 000 as.	21,4	43,8	20,0	8,6
5 000-10 000 as.	28,6	0,0	28,9	27,8
Alle 5 000 as.	7,1	6,3	28,9	55,6
YHTEENSÄ	100,0	100,0	100,0	100,0

Oikeuden muuttamisen osalta taloudellisten vaikutusten arviointi on osoittautunut haasteelliseksi. Sen lisäksi toiminnan toteutustavat mietityttävät kunnissa.

Suhdeluvun muuttamisen osalta asiasta on tehty ratkaisu 60 kunnassa. Näiden kuntien osalta puolet on päättänyt säilyttää suhdeluvut ennallaan ja puolet toimia jatkossa asetuksen mahdollistamalla tavalla. Lähes yhtä monessa kunnassa (46) asiasta on käyty keskusteluja mutta päätöksiä ei vielä ole tehty. Kaikkiaan 148 kunnassa asiaa ei ole vielä käsitelty ollenkaan.

Suhdeluvun muutos ei automaattisesti tarkoita sitä, että päiväkoteihin lisättäisiin lapsia. Päiväkotien lapsimääriin vaikuttaa enemmän tilakysymykset, kuten ilmastointiratkaisut ym. muut rakennukseen liittyvät kysymykset. Ne määrittelevät sen, kuinka monta ihmistä ylipäätään ko. tilassa voi olla. Sen jälkeen kunta määrittelee hoitopaikkojen lukumäärän ja siihen tarvittavan henkilöstön. Monet päiväkodin ovat jo nykyiselläänkin täynnä, eikä lapsimäärän lisääminen ole mahdollista.

Suhdeluvun muuttaminen mahdollistaakin enemmän joustavuutta toiminnan järjestämiseen ja paikallisten perheitä palvelevien ratkaisujen tekemiseen. Ratkaisu mahdollistaa myös sijaiskäytäntöjen uudelleen tarkastelun.

Taulukko 8. Suhdeluvun muuttaminen kuntakokoluokittain (n=254). Vastaukset prosentteina.

Päivähoitoasetuksen suhdeluvun muuttaminen 1.8.2016 alkaen (n=254)	Kunta päättänyt muuttaa suhdelukua (n=30)	Kunta päättänyt olla muuttamatta suhdelukua (n=30)	Kunnassa asiaa käsitelty, mutta ei päätöstä (n=46)	Kunnassa ei ole asiaa käsitelty (n=148)
Yli 100 000 as.	10,0	16,7	2,2	0,0
50 001-100 000 as.	3,3	10,0	2,2	3,4
20 001-50 000 as.	20,0	30,0	19,6	4,1
10 001-20 000 as.	23,3	23,3	19,6	9,5
5 000-10 000 as.	26,7	16,7	30,4	27,7
Alle 5 000 as.	16,7	3,3	26,1	55,4
YHTEENSÄ	100,0	100,0	100,0	100,0

Yllä olevassa taulukossa nro 8 on esitetty suhdeluvun muuttamista koskevat kuntien vastaukset kuntakokoluokittain. Selvästi muita kuntia vähemmän on otettu kantaa suhdeluvun muuttamisesta alle 5 000 asukkaan ja yli 50 000 asukkaan kunnissa.

On hyvä muistaa, että subjektiivisen oikeuden muuttaminen ei tee varhaiskasvatustoiminnasta laadultaan heikompaa. Toiminta on jatkossakin järjestettävä siten, että varhaiskasvatuslaissa määritellyt tavoitteet on mahdollista saavuttaa kaikkien lasten kanssa.

Keskustelua olisikin syytä suunnata siihen mitä lasten kanssa päivittäin tehdään, mikä on varhaiskasvatuksen sisältö. Miten toiminta järjestetään joustavasti, huoltajien ja lasten toiveita kuunnellen. Varhaiskasvatuksen on mukauduttava tulevaisuuden tarpeisiin ja palvelun on pystyttävä muuttumaan ajassa, lasta kunnioittaen.

On vielä liian aikaista tehdä asiasta liian pitkälle vietyjä johtopäätöksiä. Osa kunnista (17) on tehnyt ratkaisun ainoastaan koskien vuotta 2016. Ja toisten kuntien osalta

(38) ratkaisu on toistaiseksi voimassa oleva. On kuitenkin todennäköistä, että talousarvioiden laatimisen yhteydessä kunnissa arvioidaan myös toistaiseksi voimassa olevia päätöksiä uudelleen. Muutokset tulevat voimaan 1.8.2016 alkaen.

4 Liitteet

4.1 Kuntavastaukset subjektiiviseen oikeuteen ja suhdeluvun muuttamiseen

1 = Kunta on päättänyt rajata oikeutta

2 = Kunta on päättänyt olla rajaamatta oikeutta

3 = Kunta on käsitellyt oikeutta, mutta asiasta ei päätöstä

4 = Kunta ei ole käsitellyt oikeuden rajaamista

1 = Kunta on päättänyt muuttaa henkilöstörakennetta asetuksen mukaisesti

2 = Kunta on päättänyt olla muuttamatta henkilöstörakennetta

3 = Kunta on käsitellyt asiaa, mutta ei päätöstä

4 = Kunta ei ole käsitellyt asiaa

Vastaajakunnat	koodi	Oikeus osa-aikaiseen tai kokoaikaiseen varhaiskasvatukseen	Päivähoitoasetuksen suhdeluvun muuttaminen 1.8.2016 alkaen?
Alajärvi	005	4	4
Alavieska	009	4	4
Alavus	010	2	2
Asikkala	016	4	4
Aura	019	4	4
Enonkoski	046	4	4
Espoo	049	2	2
Eura	050	2	4
Eurajoki	051	4	4
Evijärvi	052	4	4
Forssa	061	2	2
Haapajärven kaupunki	069	4	4
Haapavesi	071	4	4
Hailuodon kunta	072	4	4
Halsua	074	4	4

Hankasalmi	075	1	1
Hanko	078	3	3
Harjavalta	079	3	3
Hartolan kunta	081	4	4
Hattulan kunta	082	3	3
Hausjärvi	086	4	4
Heinolan kaupunki	111	3	3
Heinävesi	090	4	4
Helsinki	091	2	2
Hirvensalmen kunta	097	4	4
Hollolan kunta	098	1	1
Huittisten kaupunki	102	3	
Humppila	103	4	4
Hyrynsalmi	105	4	4
Hyvinkään kaupunki	106	3	3
Hämeenkyrön kunta	108	1	1
Hämeenlinna	109	4	4
Ii	139	3	3
Iisalmi	140	1	1
Iitti	142	4	4
Ikaalisten kaupunki	143	4	4
Imatra	153	3	3
Inarin kunta	148	4	4
Inkoo	149	4	4
Isojoen kunta	151	4	4
Isokyrö	152	4	4
Pietarsaari	598	4	4
Joensuun kaupunki	167	1	1
Jokioinen	169	4	4
Joutsa	172	4	4
Juankoski	174	4	4
Juuka	176	4	4
Juupajoki	177	1	3
Juva	178	4	3
Jyväskylän kaupunki	179	3	2
Jämijärven kunta	181	3	3
Jämsä	182	1	1
Järvenpää	186	4	3
Kaarinan kaupunki	202	3	3
Kaavin kunta	204	3	1
Kajaanin kaupunki	205	1	1
Kalajoki	208	4	4
Kangasala	211	4	4
Kangasniemi	213	4	4

Kankaanpää	214	4	4
Kannus	217	3	1
Karijoki	218	4	4
Karkkila	224	4	4
Karstula	226	4	4
Karvian kunta	230	2	1
Kaskinen	231	4	4
Kauhajoki	232	4	4
Kauhava	233	4	4
Kauniainen	235	4	4
Kaustinen	236	4	4
Keitele	239	4	4
Kemijärven kaupunki	320	4	4
Kemin kaupunki	240	2	2
Keminmaa	241	4	4
Kempeleen kunta	244	3	3
Kerava	245	4	4
Keuruu	249	4	4
Kihniön kunta	250	4	4
Kemiönsaari	322	3	1
Kinnulan kunta	256	4	4
Kirkkonummi	257	3	3
Kitee	260	1	1
Kittilä	261	4	2
Kiuruvesi	263	3	3
Kivijärvi	265	4	4
Kokemäki	271	4	4
Kokkola	272	4	4
Kolari	273	4	4
Konnevesi	275	4	4
Kontiolahti	276	4	4
Koski tl	284	4	1
Kotka	285	2	2
Kouvolan kaupunki	286	1	2
Kruunupyö	288	1	3
Kuhmo	290	4	4
Kuhmoinen	291	4	4
Kuopio	297	1	1
Kuortaneen kunta	300	4	4
Kurikan kaupunki	301	4	4
Kuusamo	305	4	4
Kyyjärvi	312	4	4
Kärkölän kunta	316	3	3
Kärsämäen kunta	317	4	4

Lahti	398	1	1
Laitilan kaupunki	400	1	2
Lapinjärven kunta	407	4	4
Lappajärvi	403	3	3
Lappeenranta	405	4	4
Lapuan kaupunki	408	3	3
Luoto	440	1	1
Laukaa	410	2	2
Lemi	416	4	4
Lempäälä	418	4	4
Leppävirta	420	4	4
Lestijärven kunta	421	4	4
Liedon kunta	423	1	1
Liminka	425	4	4
Liperi	426	1	1
Lohja	444	1	2
Loimaa	430	3	3
Loppi	433	1	1
Loviisa	434	4	4
Luhangan kunta	435	4	
Luumäki	441	3	3
Maalahti	475	4	4
Marttila	480	1	1
Maskun kunta	481	1	2
Merikarvian kunta	484	4	4
Miehikkälä	489	4	4
Mikkeli	491	4	4
Muhoksen kunta	494	4	4
Muuramen kunta	500	4	4
Myrskylä	504	4	4
Mynämäki	503	1	2
Mänttä-Vilppula	508	3	3
Mäntyharju	507	4	4
Naantalın kaupunki	529	3	2
Nakkila	531	1	1
Nivala	535	1	1
Nokia	536	2	2
Nousiainen	538	4	2
Nurmes	541	4	4
Uusikaarlepyy	893	1	3
Närpiö	545	4	4
Orimattila	560	3	3
Oripään kunta	561	3	3
Orivesi	562	1	2

Oulainen	563	4	4
Oulun kaupunki	564	1	1
Padasjoen kunta	576	4	4
Paltamon Kunta	578	4	4
Parainen/	445	2	2
Parikkala	580	4	4
Parkano kaupunki	581	1	1
Pedersöre	599	2	3
Pelkosenniemi	583	4	4
Pello	854	4	4
Perho	584	4	4
Pertunmaa	588	4	4
Pieksämäki	593	1	3
Pielaveden kunta	595	4	4
Pihtipudas	601	4	4
Pirkkala	604	1	1
Polvijärven kunta	607	3	3
Pomarkun kunta	608	4	4
Pori	609	4	4
Pudasjärven kaupunki	615	4	4
Pukkila	616	4	4
Punkalaidun	619	4	4
Puolanka	620	4	4
Puumala	623	4	4
Pyhtää	624	4	4
Pyhäjoki	625	3	3
Pyhäjärvi	626	3	3
Pyhäntä	630		4
Pyhäranta	631	4	4
Pälkäne	635	3	3
Pöytyä	636	4	4
Raahe	678	2	2
Raisio	680	1	2
Rantasalmen kunta	681	4	4
Ranua	683	3	3
Rauman kaupunki	684	3	3
Rautalampi	686	4	4
Rautavaara	687	4	4
Rautjärvi	689	4	4
Reisjärvi	691	4	4
Riihimäki	694	2	2
Ristijärvi	697	3	3
Rovaniemi	698	4	2
Ruokolahti	700	4	4

Ruoveden kunta	702	4	4
Rusko	704	4	4
Rääkkylän kunta	707	4	4
Saarijärvi	729	1	2
Salon kaupunki	734	3	3
Sastamala	790	3	3
Sauvo	738	4	4
Savitaipale	739	4	4
Savonlinnan kaupunki	740	1	1
Savukoski	742	4	4
Seinäjoki	743	4	4
Sievi	746	1	1
Siikainen	747	4	4
Siikajoki	748	4	4
Siikalatvan kunta	791	4	4
Siilinjärvi	749	1	4
Simo	751	4	4
Siuntion kunta	755	1	1
Sodankylä	758	4	4
Soini	759	4	4
Somero	761	4	4
Sonkajärvi	762	3	3
Sotkamon kunta	765	3	3
Sulkava	768	4	4
Suomussalmen kunta	777	4	4
Suonenjoki	778	4	4
Sysmä	781	4	4
Taipalsaari	831	4	3
Taivalkosken kunta	832	4	4
Taivassalo	833	4	4
Tammelán kunta	834	3	3
Tampereen kaupunki	837	2	2
Tervo	844	4	4
Tervolan kunta	845	4	4
Teuvan kunta	846	4	4
Toholammin kunta	849	4	4
Toivakan kunta	850	3	3
Tornion kaupunki	851	1	3
Turku	853	3	3
Tuusniemi	857	4	4
Tuusulan kunta	858	1	2
Tyrnävä	859	3	3
Ulvila	886	1	1
Urjala	887	4	4

Utajärvi	889	4	4
Utsjoki	890	4	4
Uusikaupunki	895	2	2
Vaala	785	4	4
Valkeakoski	908		2
Valtimon kunta	911	3	4
Vantaa	092	1	2
Varkauden kaupunki	915	1	2
Vesanto	921	4	4
Vesilahti	922	4	4
Vieremä	925	4	4
Vihti	927	3	3
Viitasaari	931	3	3
Vimpeli	934	4	4
Virolahti	935	4	4
Virrat	936	4	4
Ylitornio	976	4	4
Ylivieska	977	4	4
Ypäjän kunta	981	1	1
Ähtärin kaupunki	989	3	4
Äänekoski	992	4	4

4.2 Subjektiivista oikeutta ja suhdelukua koskevat kysymykset

3/2016

Arvoisa vastaanottaja

Kysely koskee

- varhaiskasvatuksen hallintoa kunnassa,
- lasten koti- ja yksityisen hoidon kuntalisia,
- varhaiskasvatuksen palveluseteleitä,
- subjektiivisen oikeuden rajaamista sekä
- suhdeluvun muutosta.

Lasten koti- ja yksityisen hoidon kuntalisän sekä palvelusetelitoiminnan tiedot koskevat vuoden 2015 tietoja ja subjektiivisen oikeuden tiedot koskevat tilannetta vuoden 2016 elokuun 1. päivästä alkaen.

Kuntaliitto on säännöllisesti kartoittanut varhaiskasvatuksen tilaa kunnissa. Uutena asiana kartoitamme tässä kyselyssä, millaisia ratkaisuja kunnissa on tehty lasten subjektiivisen oikeuden rajaamisen sekä aikuisten ja lasten välisen suhdeluvun muuttamisen suhteen.

Toivomme, että teillä on mahdollisuus vastata kyselyyn, sillä näitä tietoja emme saa kuntakohtaisesti muutoin selvitettyä. Teemme tuloksista yhteenvedon Kuntaliiton www-sivuille. Yhteenveto sisältää kuntakohtaisia tietoja, jotka ovat muutoinkin julkisia.

Aiemmissa kyselyissä käytettiin päivähoito-termiä. Nykyään käytämme vastaavista palveluista ja hallinnosta nimitystä varhaiskasvatuksen hallinto ja sitä koskevat palvelut. Subjektiivisen hoito-oikeuden rajaamisella tarkoitetaan lasten oikeutta varhaiskasvatukseen (oikeus osa-aikaiseen / oikeus kokoaikaiseen). Aikuisten ja lasten välisellä suhdeluvun muutoksella tarkoitetaan 1.8.2016 voimaan tulevaa asetusmuutosta yli 3 -vuotiaiden lasten kokopäivähoidon osalta.

Kyselyyn vastataan sähköisen linkin kautta avautuvalla lomakkeella. Kyselylinkki lähetetään kunnassa varhaiskasvatuksesta vastaavalle johtavalle viranhaltijalle. Voit täyttää lomakkeen itse tai lähettää sen toiselle henkilölle vastattavaksi, kuitenkin niin että yksi vastaus /kunta. Mikä kunta on mukana useamman kunnan yhteisessä isäntäkun-

---

tamallissa tai kuntayhtymä vastaa ao. palveluista, pyydämme myös näiltä kuntakoh-
taisia tietoja. Mikäli haluat vastauksestasi kopion itsellesi, tallenna vastaus ennen lä-
hettämistä.

Pyydämme vastaamaan 22. helmikuuta 2016 mennessä.

Lisätietoja kyselystä antavat

Jarkko Lahtinen
erityisasiantuntija, varhaiskasvatus
jarkko.lahtinen@kuntaliitto.fi
050 361 4526

Johanna Selkee
erityisasiantuntija, kirjastot & kyselyt
johanna.selkee@kuntaliitto.fi
050 435 9420

**Osion 5 kysymykset: Varhaiskasvatuslain muutokset: subjektiivinen oikeus ja
suhdeluvut**

**Oikeus osa-aikaiseen tai kokoaikaiseen varhaiskasvatukseen 1.8.2016 alka-
en?**

Mitä kunnassa on päätetty varhaiskasvatusoikeuden rajaamisesta varhaiskasvatuslain
11 a ja 11 b §:n 1.8.2016 voimaan tulevien muutosten mukaan?

- a) Kunta on päättänyt rajata oikeutta varhaiskasvatukseen lain mahdollistamalla tavalla.
- b) Kunta on päättänyt olla rajaamatta oikeutta varhaiskasvatukseen.
- c) Kunta on käsitellyt varhaiskasvatusoikeuden rajaamista mutta asiasta ei ole saatu aikaan päätöstä.
- d) Kunta ei ole käsitellyt varhaiskasvatusoikeuden rajaamista mitenkään.

Mikäli kunta on tehnyt päätöksen (kunta on päättänyt rajata tai olla rajaamatta oikeutta), pyydämme vastaamaan tähän kysymykseen.

- a) Kunnan tekemä päätös koskee ainoastaan vuotta 2016.
- b) Kunta on tehnyt asiaan liittyvän päätöksen toistaiseksi voimassa olevana.

Lisätietoja vastauksiin:

Päivähoitoasetuksen suhdeluvun muuttaminen 1.8.2016 alkaen?

Mitä kunnassa on päätetty päivähoitoasetuksen 6 §:n mukaisesta lasten ja aikuisten välisen suhdeluvun muuttamisesta yli 3-vuotiaiden lasten kokopäivähoidon osalta (1:7 ► 1:8). Muutos tulee voimaan 1.8.2016 alkaen.

- a) Kunta on päättänyt muuttaa päiväkotien henkilöstörakennetta 1.8.2016 alkaen asetuksen mahdollistamalla tavalla.
- b) Kunta on päättänyt olla muuttamatta päiväkotien henkilöstörakennetta.
- c) Kunta on käsitellyt suhdelukuasiaa mutta asiasta ei ole saatu aikaan päätöstä.
- d) Kunta ei ole käsitellyt suhdelukuasiaa mitenkään.

Mikäli kunta on tehnyt päätöksen lasten ja aikuisten suhdeluvun muuttamisesta (kunta on päättänyt muuttaa suhdelukua tai olla muuttamatta suhdelukua), pyydämme vastaamaan tähän kysymykseen.

- a) Kunnan tekemä päätös koskee ainoastaan vuotta 2016.
- b) Kunta on tehnyt asiaan liittyvän päätöksen toistaiseksi voimassa olevana.

Lisätietoja vastauksiin:

